

Forsikringsvilkår for individuell avtale etablert etter medlemskap i kollektiv tjenstepensjonsforsikring

Dette heftet inneholder reglene for individuell avtale etablert etter medlemskap i kollektiv tjenstepensjonsforsikring. Dette gjelder opptjent fripolise utstedt etter lov om foretakspensjon av 24. mars 2000, samt forsikringsdekninger under utbetaling i henhold til regler i foretakspensjonsloven eller uførepensjon under utbetaling i henhold til regler i lov om tjenstepensjon av 13. desember 2013. Disse forsikringsvilkårene gjelder også for eventuell fortsettelsesforsikring som er etablert for forsikringsdekninger etter foretakspensjonsloven eller uførepensjon etter tjenstepensjonsloven. Vilråene gjelder også alderspensjon med investeringsvalg.

Her fines de generelle vilråene for pensjonsforsikringen uansett hvilke dekninger avtalen omfatter. I tillegg inneholder heftet vilråene for de enkelte forsikringsdekninger. Hvilke dekninger som gjelder under den enkelte avtalen fremgår av forsikringsbeviset.

Uførepensjon etter foretakspensjonsloven skal opphøre senest 31.12.2016. For uførerettigheter etter foretakspensjonsloven som videreføres gjennom individuell avtale (opptjent fripolise, forsikringsdekning under utbetaling, eventuelt fortsettelsesforsikring) gjelder de vilrå for disse dekningene som var gjeldende per 31.12.2016.

Gjelder fra 01.01.2016

Storebrand Livsforsikring AS

Innhold:

Ord og uttrykk i forsikringen	3
§ 1 Pensjonsforsikringsavtalen	5
§ 1.1 Hvilke lover og regler som gjelder	5
§ 1.2 Hvilke pensjonsforsikringsvilkår som gjelder	5
§ 1.3 Forsikringsbevis.	5
§ 2 Informasjon om den forsikrede	5
§ 3 Ikrafttredelse	5
§ 4 Premiebetaling ved fortsettelsesforsikring	5
§ 5 Innholdet av fortsettelsesforsikringen	5
§ 6 Pantsettelse, kreditorvern og gjenkjøp	5
§ 7 Flytting	6
§ 8 Opplysningsplikt	6
§ 8.1 Opplysningsplikt ved etablering av pensjonsforsikringen og konsekvensene av å gi uriktige opplysninger	6
§ 8.2 Opplysningsplikt ved krav om utbetaling og konsekvensene av uriktige opplysninger	6
§ 9 Renteplikt ved oppgjør	6
§ 10 Valuta	6
§ 11 Selskapets regressadgang og krav om tilbakebetaling av pensjon	6
§ 12 Generelle begrensninger i selskapets ansvar	7
§ 12.1 Krig som Norge er med i	7
§ 12.2 Deltakelse i krig Norge ikke er med i	7

Innhold (forts):

§ 13 Endring av premietariffer mv. og forsikringsvilkår i forsikringstiden.	7
§ 14 Behandling av tvister	7
§ 14.1 Finansklagenemnda	7
§ 14.2 Vernetting	7
§ 15 Ansvar for bruk av tjenester over internett	7
Tilleggsvilkår for de enkelte forsikringsdekninger	8
Tilleggsvilkår: Alderspensjon uten investeringsvalg	8
§ 1 Omfang og begrensninger	8
§ 1.1 Rett til alderspensjon	8
§ 2 Utbetaling	8
§ 3 Foreldelse	8
Tilleggsvilkår: Alderspensjon med investeringsvalg	9
§ 1 Omfang og begrensninger	9
§ 1.1 Avtale om fripolise med investeringsvalg for alderspensjonen	9
§ 1.2 Valg av investeringsportefølje	9
§ 1.3 Forbehold om endring og avvikling av investeringsportefølje	9
§ 1.4 Automatisk nedtrapping	9
§ 1.5 Investeringsrisiko	9
§ 1.6 Plassering av pensjonsmidlene etter uttak av alderspensjon	9
§ 1.7 Rett til alderspensjon	9
§ 2 Utbetaling	9
§ 3 Foreldelse	10
Tilleggsvilkår: Ektefellepensjon	11
§ 1 Omfang og begrensninger	11
§ 1.1 Rett til ektefellepensjon	11
§ 1.2 Begrensninger	11
§ 2 Utbetaling	11
§ 3 Foreldelse	11
Tilleggsvilkår: Samboerpensjon	12
§ 1 Omfang og begrensninger	12
§ 1.1 Rett til samboerpensjon	12
§ 1.2 Begrensninger	12
§ 2 Utbetaling	12
§ 3 Foreldelse	12
Tilleggsvilkår: Barnepensjon	13
§ 1 Omfang	13
§ 2 Utbetaling	13
§ 3 Foreldelse	13
Tilleggsvilkår: Uførepensjon	14
§ 1 Omfang og begrensninger	14
§ 1.1 Rett til uførepensjon	14
§ 1.2 Beregning av uførepensjon	14
§ 1.3 Begrensninger	14
§ 2 Utbetaling	14
§ 3 Foreldelse	15
Tilleggsvilkår: Premiefritak	16
§ 1 Omfang og begrensninger	16
§ 1.1 Rett til premiefritak	16
§ 1.2 Premiefritakets størrelse	16
§ 1.3 Begrensninger	16
§ 2 Utbetaling	16
§ 3 Foreldelse	17
Hvordan gå frem ved klager?	17

Ord og uttrykk i forsikringen

I vilkårene betyr:

Arbeidsuførhet

Med arbeidsuførhet menes helt eller delvis tap av arbeidsevne.

Avtalen

Avtalen er den forsikringsavtale som inngås mellom den forsikrede (fripoliseinnehaveren) og selskapet.

Barn

Den forsikredes barn, herunder stebarn og fosterbarn.

Ektefelle

Person som har inngått lovformelig ekteskap med forsikrede. En person regnes som ektefelle fram til det tidspunkt ekteskapet er endelig oppløst ved bevilling eller dom (skilsmisse). Utenlandske ekteskap likestilles med norske ekteskap i henhold til norsk ekteskapslovgivning og forvaltningspraksis.

Forsikrede

Forsikrede er den person (fripoliseinnehaveren) hvis liv eller helse forsikringen knytter seg til.

Forsikringstaker

Forsikringstaker er den som har inngått fripoliseavtalen, eventuelt fortsettelsesforsikringen, med selskapet

Forsikringsbevis

Et forsikringsbevis er et skriftlig dokument, eventuelt et elektronisk dokument som gir den forsikrede opplysninger om blant annet forsikringsvilkår, avtalte ytelser, pensjonsalder/ uttaksalder og opphørstidspunkt for pensjon.

Forsikringstiden

Med forsikringstiden menes den periode forsikringsavtalen er i kraft.

Returprovisjon

Eksterne forvaltere belaster kunden et forvaltningshonorar i fondene. Storebrand mottar en andel av dette forvaltningshonoraret som kompensasjon for distribusjon av fondet. Andelen Storebrand mottar varierer fra fond til fond, og ligger i størrelsesorden fra 0,3 til 1,15 prosent.

Fripoliseopptjening

Fripoliseopptjening betyr at det er tjent opp eller tjenes opp en pensjonsrettighet (en andel av årlig pensjon) ved hver innbetaling fra tidligere arbeidsgiver eller gjennom fortsettelsesforsikring. Eventuell rett til uførepensjon, ektefellepensjon (eller samboerpensjon) eller barnepensjon som er etablert uten rett til fripoliseopptjening, faller bort fra det tidspunkt den årlige premiebetalingen opphører, og senest ved den alder som fremgår av pensjons- og forsikringsbeviset for den enkelte dekning.

Fripolise

Fripolise er en fullt betalt forsikring (pensjonsrettighet) som er utstedt for forsikringsdekninger med fripoliseopptjening, etter regler i lov om foretakspensjon av 24. mars 2000, normalt ved opphør av et arbeidsforhold, eller ved opphør av premiebetaling til fortsettelsesforsikring.

Karenstid

Med karenstid menes tiden fra arbeidsuførhet inntreffer til premiefritak eller uførepensjon tidligst kan utbetales. Karens-tidens lengde fremgår av de enkelte tilleggsvilkår og av forsikringsbeviset.

Kollektivforsikring

Med kollektivforsikring menes den pensjonsordning i livsforsikringsselskap eller i pensjonskasse som den forsikrede tidligere var medlem av eller som fripolisen for øvrig er utgått fra.

Opptjeningsalder

Den alder som var fastsatt i kollektivforsikringen som fripolisen er utgått fra og som angir når den ansattes rett til alderspensjon ville være opptjent.

I tillegg angir opptjeningsalder når den forsikredes rett til, premiefritak eller uførepensjon senest opphører.

Opptjeningsalderen er normalt 67 år med mindre høyere opphørsalder fremgår av forsikringsbeviset. Lavere opphørsalder kan være fastsatt i eller i medhold av lov.

Premiefritak

Premiefritak er hel eller delvis dekning av fremtidig premie ved oppstått uførhet for en fortsettelsesforsikring som forsikrede har tegnet.

Premiereserve

Premiereserve er avsetning av forsikringsmidler til dekning av kontraktsmessige forpliktelser, inklusive administrasjonsreserve til dekning av fremtidige kostnader knyttet til forvaltning av fripolisen.

Registrert partner

Partner i registrert partnerskap der partnerne ikke har samtykket til å omgjøre partnerskap til ekteskap.

Samboer

Samboer er en person som forsikrede:

1. har felles bolig og felles barn med, eller
2. lever sammen med i ekteskaps- eller partnerskapslignende forhold når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt i de siste fem årene før dødsfallet.

En person regnes likevel ikke som samboer dersom det forelå forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller partnerskap ble inngått.

Selskapet

Med selskapet forstås her Storebrand Livsforsikring AS.

§ 1 Pensjonsforsikringsavtalen

§ 1.1 Hvilke lover og regler som gjelder

- Lov av 24. mars 2000 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven), med forskrifter
- Lov av 13. desember 2013 om tjenestepensjon (tjenestepensjonsloven), kapittel 8, med forskrifter
- Lov av 16. juni 1989 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven) med forskrifter
- Lov av 10. juni 2005 om forsikringselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) med forskrifter
- Andre bestemmelser gitt i eller med hjemmel i lov og ulovfestede rettsregler

For avtalen gjelder norsk rett, norsk valuta og norsk språk med mindre det er gjort annen avtale.

§ 1.2 Hvilke pensjonsforsikringsvilkår som gjelder

For avtalen gjelder disse pensjonsforsikringsvilkår, de bestemmelsene som er fastsatt i egen avtale mellom den forsikrede og selskapet samt de bestemmelser som er inntatt i forsikringsbeviset. Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran vilkårene. Forsikringsbeviset, vilkårene og avtalen gjelder foran fravikelige lovbestemmelser.

§ 1.3 Forsikringsbevis

Selskapet sender ut pensjons- og forsikringsbevis når fripolisen eller fortsettelsesforsikringen er etablert i selskapet.

§ 2 Informasjon om den forsikrede

Selskapet kan innhente/ avgi opplysninger om kundeforholdet fra/til andre selskaper i Storebrandkonsernet og foretak hvor Storebrandkonsernet har en vesentlig eierandel. Formålet er å kunne gi en samlet oversikt over den forsikredes samlede engasjement i konsernet, og å kunne tilrettelegge selskapets/ konsernets tjenester overfor den forsikrede. Dette omfatter ikke helseopplysninger eller andre opplysninger som regnes som sensitive etter personopplysningsloven. Informasjonen er innhentet, lagret og sikret i samsvar med Datatilsynets regler.

§ 3 Ikrafttredelse

Forsikringsdekninger i henhold til disse vilkår trer i kraft etter bestemmelser i forsikringsbeviset. Hvis fripolisen overtas fra annen pensjonsinnretning kan selskapet etter melding til Finanstilsynet fastsette krav om egenerklæring om helse eller krav til arbeidsdyktighet for å overta fripolisen.

§ 4 Premiebetaling ved fortsettelsesforsikring

Ved fortsatt premiebetaling kan den forsikrede uten å avgi helseopplysninger helt eller delvis opprettholde de ytelser som var sikret i kollektivforsikringen den forsikrede tidligere var medlem av eller som fripolisen forøvrig er utgått fra. Fortsettelsesforsikring må etableres innenfor en frist som er angitt ved utmeldingen.

Ved fortsatt premiebetaling kan forsikringen i premiebetalingstiden ha rett til å regulere ytelsene i takt med den prosentvise økningen i folketrygdens grunnbeløp (G-regulering). Retten til slik regulering bortfaller dersom det på det årlige regulerings-tidspunktet er innvilget uførepensjon eller premiefritak. I så fall kan regulering først skje fra det tidspunkt forsikrede er fullt arbeidsdyktig igjen. Retten til fremtidig regulering faller bort fra det tidspunkt det har vært innvilget uføreerstatning i 2 år sammenhengende.

Betalingsfristen for premier er 1 måned fra den dag selskapet har sendt faktura. Den betalende forsikringen går til opphør dersom skyldig premie ikke er betalt innen 14 dager etter at selskapet har sendt annen gangs varsel om den forfalte premien. For forsikringstakers plikt til å betale renter av premier ved betalingsmislighold gjelder lov om renter ved forsinket betaling av 17. desember 1976, nr. 100.

§ 5 Innholdet av fortsettelsesforsikringen

Fortsettelsesforsikringen utstedes på de vilkår som fremgår av forsikringsavtaleloven § 19-7, foretakspensjonsloven § 4-9 og tjenestepensjonsloven § 6-4 annet ledd. Selskapet kan motsette seg å inngå avtale om fortsettelsesforsikring som gir rett til høyere uførepensjon eller etterlattepensjon enn det som var sikret under kollektivforsikringen.

§ 6 Pantsettelse, kreditorvern og gjenkjøp

Fripolisen eller fortsettelsesforsikringen kan verken pantsettes eller overdras eller gjenkjøpes fra selskapet. Fripolisen og fortsettelsesforsikringen har kreditorvern etter reglene i forsikringsavtaleloven kapittel 16.

§ 7 Flytting

Den forsikrede har rett til å si opp pensjonsordningen og flytte forsikringsmidlene til annen pensjonsinnretning. Oppsigelsen må skje skriftlig til selskapet med angivelse av kontraktsnummer. Oppsigelsesfrist og andre regler om flytting er fastsatt i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 6.

§ 8 Opplysningsplikt

§ 8.1 Opplysningsplikt ved etablering av pensjonsforsikringen og konsekvensene av å gi uriktige opplysninger

1. Forsikredes plikt til å gi opplysninger om risikoen
Dersom selskapet krever at det leveres helseerklæring eller arbeidsdyktighetserklæring ved etablering av fripolisen skal forsikrede gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. Forsikrede skal også av eget tiltak gi opplysninger som man må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen, jf. forsikringsavtaleloven § 13-1.

2. Konsekvenser av å gi uriktige opplysninger
Ved uriktige og/ eller mangelfulle opplysninger kan selskapets ansvar for eventuell uførepensjon eller etterlattepensjon falle bort etter bestemmelser i forsikringsavtalelovens kapittel 13.

§ 8.2 Opplysningsplikt ved krav om utbetaling og konsekvensene av uriktige opplysninger

1. Opplysningsplikt og dokumentasjon
Er forsikringstilfellet inntruffet, skal enhver som mener å ha krav mot selskapet, uten ugrunnet opphold melde fra til selskapet. Den som vil fremme krav mot selskapet, skal gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelig for ham eller henne, og som selskapet trenger for å kunne ta stilling til kravet. Forsikringsutbetalingen vil kunne avhenge av at kravstilleren gir selskapet de nødvendige fullmakter til å innhente opplysninger for å kunne ta standpunkt til erstatningskravet. Selskapet kan kreve undersøkelse foretatt av en bestemt lege. Begge parter har rett til å innhente spesialisterklæring.
Hvis den forsikrede befinner seg utenfor Norge på erstatningstidspunktet, kan selskapet som vilkår for å utbetale erstatningen, kreve at den forsikrede fremstiller seg for lege i Norge for vurdering av om vilkårene for utbetaling foreligger. Legens honorar betales av selskapet, eventuelt øvrige utgifter (reiser m.v) betales av forsikrede selv.

Ved utbetaling av alderspensjon eller etterlattepensjon kan selskapet kreve dokumentasjon for at den forsikrede eller etterlatte, som er berettiget til pensjon, er i live (levebevis) eventuelt gjennom notarialbekreftelse.

2. Opplysningsplikt i utbetalingstiden
Så lenge uførepensjon utbetales, plikter den forsikrede å melde fra til selskapet ved friskmelding og endring av uføregrad.

Utbetales barnetillegg som følge av barns arbeidsuførehet, plikter den forsikrede å gi informasjon til selskapet når arbeidsuføreheten for barnet opphører. Så lenge alderspensjon eller etterlattepensjon utbetales kan selskapet kreve at det fremlegges dokumentasjon for at den forsikrede eller etterlatte, som mottar pensjon, er i live (levebevis) eventuelt gjennom notarialbekreftelse.

3. Konsekvensene av å gi uriktige opplysninger
Den som ved erstatningsoppgjør gir uriktige eller ufullstendige opplysninger som han eller hun vet eller må forstå kan føre til at det blir utbetalt erstatning han eller hun ikke har krav på, kan miste ethvert erstatningskrav mot selskapet etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hending, i samsvar med forsikringsavtaleloven § 18-1. I et slikt tilfelle kan selskapet si opp enhver forsikringsavtale det har med vedkommende med en ukes varsel.

§ 9 Renteplikt ved oppgjør

Selskapet skal svare rente av pensjonsbeløpet når det er gått to måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt selskapet. Skal selskapet betale bestemte beløp der forfallsdagen er fastsatt i forveien, regnes rente fra forfallsdag. Forsømmer den berettigede å gi opplysninger, eller utlevere dokumenter, kan vedkommende ikke kreve renter for den tid som går tapt ved dette. Det samme gjelder hvis den berettigede urettmessig avviser fullt eller delvis oppgjør. For øvrig gjelder bestemmelsene i forsikringsavtaleloven § 18-4.

§ 10 Valuta

Premiebeløp, pensjonsbeløp og andre ytelser som springer ut av forsikringsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet fremgår av avtale eller forsikringsbevis.

§ 11 Selskapets regressadgang og krav om tilbakebetaling av pensjonsbeløp

Dersom selskapet påføres tap ved feil eller forsømmelse fra den forsikrede eller fra andre som gjør krav på yttelse fra forsikringen, kan det økonomiske tapet kreves tilbakebetalt.

Dersom pensjonsbeløp er mottatt i strid med redelighet og god tro kan pensjonen likeledes kreves tilbakebetalt eller trekkes fra i fremtidig pensjon. Også ellers kan selskapet kreve utbetalt pensjonsbeløp tilbakebetalt dersom dette følger av ulovfestede rettsregler.

§ 12 Generelle begrensninger i selskapets ansvar

§ 12.1 Krig som Norge er med i

Hvis Norge kommer i krig, kan Kongen bestemme at ytelser etter forsikringsavtalen bare skal utbetales delvis.

Kongen kan også gjøre andre nødvendige endringer i avtalen for å dekke underskudd som følge av krig. Slike endringer kan også skje ved annen katastrofe.

§ 12.2 Deltakelse i krig Norge ikke er med i

Hvis den forsikrede dør eller blir ufør som følge av deltakelse i krig under kommando av et land som ikke er alliert med Norge, er selskapet fri for ansvar hvis det ikke på forhånd er truffet annen avtale. Personell som representerer humanitære organisasjoner i Norge eller internasjonalt og som deltar i humanitære operasjoner, anses ikke som deltakere i krig. Tilsvarende gjelder for norske militære som deltar i humanitære eller fredsbevarende operasjoner for De Forente Nasjoner (FN).

§ 13 Endring av premietariffer mv. og forsikringsvilkår i forsikringstiden

Selskapet kan endre premietariffer, gebyrer og kostnader knyttet til forsikringen etter de bestemmelser i lovgivningen som gjelder til enhver tid. Selskapet kan endre beregningsgrunnlaget for pensjonsbeløpene. Slike endringer må forelegges Finanstilsynet. Endring av beregningsgrunnlaget kan også finne sted etter varsel eller pålegg fra Finanstilsynet. Endring i beregningsgrunnlaget kan ikke føre til at garanterte pensjonsbeløp reduseres.

Selskapet kan videre foreta endringer i forsikringsvilkårene i forsikringstiden. Dersom vilkårene endres til ugunst for den forsikrede, skal dette varsles i samsvar med bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 19-8.

§ 14 Behandling av tvister

§ 14.1 Finansklagenemnda

Tvist som oppstår i forbindelse med pensjonsavtalen, kan bringes inn for Finansklagenemnda i samsvar med forsikringsavtaleloven § 20-1.

§ 14.2 Vernetting

Tvister etter forsikringsavtalen avgjøres ved norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravelige regler i gjeldende lovgivning, eller det er gjort annen avtale.

§ 15 Ansvar for bruk av tjenester over internett

Selskapet er ikke ansvarlig for tap som skyldes ukorrekt bruk av selskapets internettjeneste eller ved at selskapets internettjeneste ikke er tilgjengelig som følge av driftsstans eller andre uregelmessigheter av teknisk karakter ved programvare eller maskinvare på tele- og internett. Dette gjelder også dersom innsendte ordre eller beskjeder av tekniske årsaker ikke mottas av selskapet på en forståelig måte. Den forsikrede skal påse at eventuelt passord og brukeridentitet ikke blir kjent for andre og/eller at de ikke noteres slik at andre kan forstå hva kodene gjelder. Selskapet er ikke ansvarlig for tap som måtte skyldes at uautoriserte personer har fått tilgang til passord eller at den forsikrede på annen måte har brutt sikkerhetsbestemmelser.

Tilleggsvilkår for de enkelte forsikringsdekninger

Forsikringsytelsene som er avtalt er livsforsikring. Av pensjons- og forsikringsbeviset fremgår hvilke forsikringsytelser som gjelder

Tilleggsvilkår: Alderspensjon uten investeringsvalg

Alderspensjon gir terminvise utbetalinger til den forsikrede fra en bestemt alder fastsatt i forsikringsbeviset eller i lovgivningen og som enten gjelder livsvarig eller til avtalt opphørsalder.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til alderspensjon

Retten til alderspensjon inntreffer tidligst ved fylte 62 år med mindre den forsikrede er omfattet av en lavere aldersgrense og dette fremgår av forsikringsbeviset. Alderspensjon tas ut som full pensjon (100 prosent) uavhengig av eventuelle arbeidsinntekter. Forsikrede skal gi melding til selskapet om tidspunkt for uttak av alderspensjon.

§ 2 Utbetaling

Alderspensjon utbetales månedlig i samsvar med forsikringsbeviset, lov om foretakspensjon kapittel 5 og avtalt uttakssalder. Hvis det er bestemt at alderspensjonen skal settes ned eller skal opphøre ved en fastsatt alder, skjer dette ved utgangen av måneden før den forsikrede når denne alderen. Alderspensjon kommer senest til utbetaling fra fylte 75 år.

Hvis den årlige alderspensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre pensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Ved fastsettelsen av nevnte grensebeløp tas hensyn til eventuell forhøyelse av alderspensjon i henhold til neste avsnitt. Kontantverdien av pensjonen skal være den samme før og etter omgjøringen.

Hvis den eventuelle årlige ektefellepensjon – når alderspensjonen kommer til utbetaling - ikke er større enn 10 prosent av folketrygdens grunnbeløp kan selskapet bestemme at retten til eventuell ektefelle-, samboer- og barnepensjon og premiereserven for disse ytelser benyttes til forhøyelse av alderspensjonen.

Ved uttak av alderspensjon fra et tidspunkt som ligger forut for opptjeningsalderen (normalt 67 år), kan det gjøres et standardfradrag i premiereserven knyttet til den del av alderspensjonen som tas ut. Fradraget fastsettes som angitt i § 5-7c i lov om foretakspensjon. Fradraget i premiereserven medfører en reduksjon av den pensjon som utbetales.

Dersom forsikrede dør i pensjonsutbetalingstiden, utbetales pensjonen til utgangen av måneden etter dødsfallet.

§ 3 Foreldelse

Krav på pensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag det siste gang ble utbetalt en termin (månedsbeløp). Er ingen terminer utbetalt løper fristen fra den dag den forsikrede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. Bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den forsikrede har fått skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Alderspensjon med investeringsvalg

Alderspensjon med investeringsvalg gir terminvise utbetalinger til den forsikrede fra en bestemt alder fastsatt i forsikringsbeviset eller i lovgivningen og som enten gjelder livsvarig eller til fastsatt opphørsalder

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Avtale om fripolise med investeringsvalg for alderspensjonen

Selskapet kan samtykke i at det inngås særskilt avtale om at forsikringsmidlene knyttet til alderspensjon (premiereserve, herunder administrasjonsreserve og eventuell tilleggsavsetning knyttet til alderspensjon) skal forvaltes som egen investeringsportefølje tilordnet fripolisen. Avkastningen fra investeringsporteføljen skal tilføres fripolisen. Den forsikrede bærer selv risikoen for at verdien av investeringsporteføljen blir redusert med mindre det også er inngått avtale om avkastningsgaranti.

Selskapet kan kreve vederlag for administrasjon og forvaltning av fripolisen, bruk av retten til å endre investeringsporteføljens sammensetning og for eventuell avkastningsgaranti.

Avtale om investeringsvalg for alderspensjon påvirker ikke de ytelser som måtte være avtalt for uførepensjon eller etterlattepensjon.

§ 1.2 Valg av investeringsportefølje

Ved etablering av avtale om investeringsvalg kan den forsikrede velge blant investeringsalternativer som selskapet tilbyr for fripolisen. Valgt investeringsalternativ fremgår av forsikringsbeviset. Den forsikrede har senere rett til å endre investeringssammensetning etter det tilbud som til enhver tid gjøres tilgjengelig av selskapet. Endring av investeringssammensetning må skje ved skriftlig melding til selskapet eller på annen måte som selskapet på forhånd har godkjent.

§ 1.3 Forbehold om endring og avvikling av investeringsportefølje

Selskapet forbeholder seg retten til å endre eller avvikle investeringsporteføljer. Midler som allerede er plassert i en portefølje som ikke lenger opprettholdes eller endres, kan selskapet kreve overført til andre investeringsalternativer selskapet tilbyr. Med mindre omstendigheter utenfor selskapets kontroll griper inn vil selskapet varsle den forsikrede om endring i investeringsportefølje. Omplussing av midler skjer for tilfellet uten kostnader for den forsikrede.

§ 1.4 Automatisk nedtrapping

For å redusere svingninger i pensjonsmidlene frem mot pensjonsalder, vil en eventuell aksjefondsandel i investeringsporteføljen bli automatisk redusert frem mot fylte 67 år. Nedtrappingen vil skje til utvalgte fond for nedtrapping om forsikrede ikke selv har valgt lavrisikofond. Forsikrede må selv foreta et aktivt valg dersom nedtrapping ikke ønskes.

§ 1.5 Investeringsrisiko

Selskapet garanterer ingen minsteavkastning på midler om er plassert i egen investeringsportefølje uten avkastningsgaranti. Avkastningen av midlene kan bli både positiv og negativ. Den fremtidige størrelsen på midlene (pensjonskapitalen) kan derfor få en negativ utvikling slik at utbetalt pensjon blir lavere enn den ville ha blitt uten avtale om investeringsvalg. Den faktiske verdien og avkastningen midlene får i fremtiden vil blant annet avhenge av markedets utvikling, valgt investeringssammensetning og fondsforvalterens dyktighet.

§ 1.6 Plassering av pensjonsmidlene etter uttak av alderspensjon

Midlene knyttet til alderspensjonen skal på uttakstidspunktet for pensjon overføres fra investeringsvalgportefølje til en forvaltning hvor selskapet garanterer en minsteavkastning på midlene fremover. Den forsikrede kan likevel bestemme at midlene etter uttak av pensjon fortsatt skal forvaltes som egen investeringsportefølje.

§ 1.7 Rett til alderspensjon

Retten til alderspensjon inntreffer tidligst ved fylte 62 år med mindre den forsikrede er omfattet av en aldersgrense som er lavere enn 62 år og dette fremgår av forsikringsbeviset.

Alderspensjonen kan tas ut som full pensjon (100 prosent) uavhengig av eventuelle arbeidsinntekter. Den forsikrede skal gi melding til selskapet om tidspunkt for uttak av alderspensjon

§ 2 Utbetaling

Alderspensjonen utbetales månedlig i samsvar med opplysninger i forsikringsbeviset, lov om foretakspensjon kapittel 5 og avtalt uttaksalder. Alderspensjonen kommer senest til utbetaling ved fylte 75 år.

Hvis det er bestemt at alderspensjonen skal settes ned eller opphøre ved en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av måneden før den forsikrede når denne alder. Utbetalingstiden for slike opphørende ytelser kan settes ned til antall hele år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp

Dersom selskapet samtykker kan også en livsvarig avtalt pensjon på uttakstidspunktet endres til en opphørende pensjon i det antall år som er nødvendig for at samlet årlig pensjon utgjør om lag 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

Ved uttak av alderspensjon fra et tidspunkt som ligger forut for opptjeningsalderen (normalt 67 år), kan det gjøres et standardfradrag i forsikringsmidlene. Fradraget fastsettes som angitt i lov om foretakspensjon § 5-7c. Fradraget i forsikringsmidlene medfører en reduksjon i pensjonen som utbetales.

Dersom den forsikrede dør i utbetalingstiden utbetales pensjonen til utgangen av måneden etter døds måneden.

§ 3 Foreldelse

Krav på pensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag det siste gang ble utbetalt en termin (månedlig beløp). Er det ikke utbetalt noen termin løper fristen fra den dag den forsikrede kunne ha krevet første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den forsikrede har fått skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Ektefellepensjon

Ektefellepensjon gir terminvise utbetalinger til forsikredes gjenlevende ektefelle dersom forsikrede dør i forsikringstiden. Ektefellepensjonen gjelder livsvarig eller til avtalt opphørstidspunkt. Bestemmelsen for ektefeller gjelder også for registrerte partnere. Forsikringsbeviset gir nærmere informasjon om eventuell ektefellepensjon.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til ektefellepensjon

Rett til ektefellepensjon inntreer når forsikrede dør i forsikringstiden og etterlater seg ektefelle. Fraskilt ektefelles rett til etterlattepensjon bestemmes av reglene i ekteskapslovgivningen.

§ 1.2 Begrensninger

Retten til ektefellepensjon inntreer ikke:

- a) når ekteskapet er inngått etter at forsikrede har fylt 65 år
- b) når forsikrede dør innen ett år etter ekteskapets inngåelse og dødsfallet skyldes sykdom, skade eller lyte som forsikrede hadde og må antas å ha kjent til ved ekteskapsinngåelsen

Begrensningene som er angitt i bokstav a) og b) gjelder ikke dersom ektefellene var samboere før ekteskapets inngåelse, og det ville ha foreligget rett til samboerpensjon fra pensjonsordningen dersom samboerforholdet hadde bestått og ekteskap ikke hadde blitt inngått.

§ 2 Utbetaling

Ektefellepensjon betales månedlig fra den første i den måned forsikrede dør og til og med måneden etter gjenlevende ektefelles død.

Hvis det er avtalt at ektefellepensjon skal opphøre etter en viss tid, og det på det avtalte opphørstidspunktet fortsatt utbetales barnepensjon fra forsikringen, opphører ektefellepensjonen ved utgangen av den måned det yngste barnet når avtalt opphørsalder for barnepensjonen. Det ses i denne sammenheng bort fra eventuell barnepensjon til uføre barn som utbetales ut over avtalt opphørsalder.

Hvis det er avtalt at ektefellepensjon skal settes ned eller opphøre når gjenlevende ektefelle når en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av den måned gjenlevende ektefelle når denne alder.

Hvis summen av årlig ektefelle- eller samboerpensjon og barnepensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre ektefelle-, samboer- og barnepensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Kontantverdien skal være den samme før og etter omgjøringen.

§ 3 Foreldelse

Krav på ektefellepensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Samboerpensjon

Samboerpensjon gir terminvise utbetalinger til forsikredes gjenlevende samboer dersom forsikrede dør i forsikringstiden. Samboerpensjonen gjelder livsvarig eller til avtalt opphørstidspunkt. Forsikringsbeviset gir nærmere informasjon om eventuell samboerpensjon.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til samboerpensjon

Rett til samboerpensjon inntreer når forsikrede dør i forsikringstiden og etterlater seg samboer.

§ 1.2 Begrensninger

Rett til samboerpensjon inntreer ikke:

- a) når samboerskapet er inngått etter at forsikrede har fylt 65 år
- b) for samboere med felles barn når forsikrede dør innen ett år etter samboerskapets inngåelse og dødsfallet skyldes sykdom, skade eller lyte som forsikrede hadde og må antas å ha kjent til ved etableringen av samboerskapet

Retten til etterlattepensjon for ektefelle eller registrert partner går foran rett til samboerpensjon.

§ 2 Utbetaling

Samboerpensjon betales månedlig fra den første i den måned forsikrede dør og til og med måneden etter gjenlevende samboers død. Hvis det er avtalt at samboerpensjonen skal opphøre etter en viss tid, og det på det avtalte opphørstidspunktet fortsatt utbetales barnpensjon fra forsikringen, opphører samboerpensjonen ved utgangen av den måned det yngste barnet når avtalt opphørsalder for barnepensjonen. Det ses i denne sammenheng bort fra eventuell barnpensjon til uføre barn som utbetales ut over avtalt opphørsalder.

Hvis det er avtalt at samboerpensjon skal settes ned eller opphøre når gjenlevende samboer når en bestemt alder, skjer dette ved utgangen av den måned gjenlevende samboer når denne alder.

Hadde forsikrede ved sin død fraskilt ektefelle eller fraskilt registrert partner, ytes samboerpensjon med det beløp som samboeren ville hatt rett til om ekteskap var inngått med medlemmet da samboerforholdet ble etablert. Dette gjelder også når ekteskapet er inngått under samboerforholdet.

Hvis summen av årlig ektefelle- eller samboerpensjon og barnpensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre ektefelle-, samboer- og barnepensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Kontantverdien skal være den samme før og etter omgjøringen.

§ 3 Foreldelse

Krav på samboerpensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Barnepensjon

Barnepensjon gir terminvise utbetalinger til forsikredes gjenværende barn under 18 år eller 21 år i samsvar med bestemmelser i forsikringsbeviset.

§ 1 Omfang

Rett til barnepensjon inntreffer når forsikrede dør i forsikrings-tiden.

Rett til barnepensjon har forsikredes barn under 18 eller 21 år, og som medlemmet ved sin død plikket å forsørge eller forsørget. Også barn som er over den fastsatte alder har rett til barnepensjon hvis det foreligger arbeidsuførhet på grunn av sykdom, skade eller lyte og denne arbeidsuførheten allerede var inntrådt før fylte 18 eller 21 år.

§ 2 Utbetaling

Barnepensjon betales månedlig fra den første i den måned forsikrede dør. Barnepensjon deles likt mellom alle barn med rett til pensjon. Barnepensjon utbetales til og med den måned barnet fyller 18/ 21 år eller utgangen av måneden etter døds-måneden ved tidligere død. Har barnet rett til uførepensjon etter fylte 18/21 år utbetales barnepensjon så lenge denne uførheten varer.

Hvis summen av årlig ektefelle- eller samboerpensjon og barnepensjon, når pensjonen kommer til utbetaling eller ved senere nedsetting, blir mindre enn 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp, kan selskapet på det tidspunktet omgjøre ektefelle-, samboer- og barnepensjonens løpetid til det hele antall år som er nødvendig for at den årlige utbetaling skal utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp eller minst mulig ut over dette beløp. Kontantverdien skal være den samme før og etter omgjøringen.w

§ 3 Foreldelse

Krav på barnepensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt.

Tilleggsvilkår: Uførepensjon

Uførepensjon gir terminvise utbetalinger til forsikrede dersom det oppstår nedsatt arbeidsevne (inntektsevne) i forsikringstiden.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til uførepensjon

Rett til uførepensjon inntre når forsikrede på grunn av sykdom, skade eller lyte har en nedsatt inntektsevne. Inntektsevnen må være redusert med minst 20 prosent, eller en høyere avtalt prosentsats som i så fall fremgår av forsikringsbeviset. Det forutsettes at hensiktsmessig behandling og hensiktsmessige tiltak for å bedre inntektsevnen, er gjennomført. Den nedsatte inntektsevnen må ha inntruffet mens forsikringen har vært i kraft.

Dersom det er avtalt at rett til uførepensjon først inntre ved en høyere grad enn 20 prosent, gjelder følgende:

- a) Minstegrad for rett til uførepensjon vil likevel ikke være høyere enn 40 prosent for forsikrede som mottar arbeidsavklaringspenger fra folketrygden.
- b) Minstegrad for rett til uførepensjon vil likevel ikke være høyere enn 30 prosent for forsikrede hvor nedsatt inntektsevne skyldes yrkesskade eller yrkessykdom.

Ved uføregrad lavere enn folketrygdens krav til utbetaling av arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd, kan rett til uførepensjon inntre når det er tilstrekkelig dokumentert at inntektsevnen er nedsatt på grunn av skade, sykdom eller lyte.

§ 1.2. Beregning av uførepensjon

Uførepensjon ytes i forhold til graden av nedsatt inntektsevne til enhver tid. Den årlige uførepensjon som er angitt i forsikringsbeviset, svarer til 100 prosent nedsatt inntektsevne.

Fastsettelse av redusert inntektsevne bygger på en sammenligning av de inntektsmuligheter forsikrede hadde før uføretidspunktet og forsikredes inntektsmuligheter etter uføretidspunktet.

Uføregraden fastsettes av selskapet og graderes i trinn på fem prosent. Foreligger det en fastsatt uføregrad fra folketrygden skal denne normalt legges til grunn.

Barnetillegg

Omfatter forsikringen tillegg til uførepensjon for uførepensjonist som har barn, gjelder barnetillegget for barn som ikke har nådd den opphørsalder for barnetillegg som er fastsatt i forsikringsbeviset, og som forsikrede på uføretidspunktet forsørget eller hadde plikt til å forsørge.

Barnetillegg til uførepensjon etter foretakspensjonsloven
Barnetillegg til uførepensjon etter tidligere kapittel seks i foretakspensjonsloven, gjeldende frem til 31.12.2015, gjelder også for forsikredes egne barn som blir født etter at utbetalingene av uførepensjon har begynt. I tillegg gjelder dette barnetillegget også arbeidsuføre barn som har passert den opphørsalder for barnetillegg som er fastsatt i forsikringsbeviset, dersom arbeidsuførheten var inntruffet før barnetilleggets opphørsalder, og barnet faktisk ble forsørget av forsikrede da forsikredes arbeidsuførhet startet. Barnetillegget opphører senest når uførepensjonen opphører.

Barnetillegget reduseres forholdsmessig ved redusert uføregrad.

§ 1.3 Begrensninger

Retten til uførepensjon inntre ikke når forsikredes nedsatte inntektsevne skyldes:

- a) Skade som er fremkalt med forsett av forsikrede selv, med mindre forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.
- b) Sykdom, skade eller lyte som selskapet har reservert seg mot i forsikringsbeviset eller i et eget tillegg til dette.
- c) Sykdom, skade eller lyte som forsikrede hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i kollektivforsikringen som den individuelle avtalen er utgått fra og som innen to år deretter medfører nedsatt inntektsevne. For forhøyelse av uførepensjon som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse hos foretaket, gjelder tilsvarende bestemmelse. Toårsfristen regnes fra den dag pensjonen blir forhøyet. Dette punktet gjelder ikke hvis forsikrede har avgitt helseerklæring ved opptaket eller forhøyelsen.

Hvis forsikrede før opptaket i kollektivforsikringen var med i annen privat eller offentlig tjenstepensjonsordning og det ikke har vært avbrudd i risikodekningen, regnes toårsfristen fra opptaket i den tidligere kollektivordningen.

§ 2 Utbetaling

Rett til utbetaling fra uførepensjonen og eventuelt tilknyttet barnetillegg, inntre tidligst ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt. Dersom det er innvilget uføretrygd fra folketrygden før det er gått ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt, inntre likevel rett til utbetaling av uførepensjon og eventuelt barnetillegg fra dette tidspunktet, men likevel ikke så lenge det utbetales eventuelle sykepenger

Uførepensjon og eventuelt barnetillegg, betales månedlig etterskuddsvis fra den dag rett til uførepensjon inntreer og så lenge det foreligger nedsatt inntektsevne etter en grad som minst tilsvarer den laveste uføregrad, som kan gi erstatning, i henhold til forsikringsvilkårene eller en høyere avtalt prosent-sats som i så fall fremgår av forsikringsbeviset.

Uførepensjonen opphører senest ved forsikredes fylte 67 år med mindre høyere opphørsalder fremgår av forsikringsbeviset. Lavere opphørsalder kan være fastsatt i eller i medhold av lov. Eventuelt barnetillegg opphører senest ved barnets fylte 18 år eller en høyere alder hvis dette fremgår av forsikringsbeviset.

Dør forsikrede mens det utbetales uførepensjon og eventuelt barnetillegg, utbetales ytelsene til utgangen av måneden etter døds måneden.

§ 4 Foreldelse

Krav på uførepensjon foreldes når det er gått ti år fra den dag det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettigede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6, tredje ledd.

Tilleggsvilkår: Premiefritak

Premiefritak dekker premie, helt eller delvis, til sikring av fremtidig alders- og eventuell etterlattepensjon knyttet til fortsettelsesforsikring som er etablert etter medlemskap i kollektiv tjenestepensjonsordning. Premiefritak gjelder når forsikrede har eller får nedsatt inntektsevne i forsikringstiden.

§ 1 Omfang og begrensninger

§ 1.1 Rett til premiefritak

Rett til premiefritak inntreer når forsikrede på grunn av sykdom, skade eller lyte har en nedsatt inntektsevne. Inntektsevnen må være redusert med minst 20 prosent, eller en høyere avtalt prosentsats som i så fall fremgår av forsikringsbeviset. Det forutsettes at hensiktsmessig behandling og hensiktsmessige tiltak for å bedre inntektsevnen, er gjennomført. Den nedsatte inntektsevnen må ha inntruffet mens fortsettelsesforsikringen har vært i kraft.

Dersom det er avtalt at rett til premiefritak først inntreer ved en høyere grad enn 20 prosent, gjelder følgende:

- a) Minstegrad for rett til premiefritak vil likevel ikke være høyere enn 40 prosent for forsikrede som mottar arbeidsavklaringspenger fra folketrygden.
- b) Minstegrad for rett til premiefritak vil likevel ikke være høyere enn 30 prosent for forsikrede hvor nedsatt inntektsevne skyldes yrkesskade eller yrkessykdom.

Ved lavere uføregrad enn folketrygdens krav til utbetaling av arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd, kan rett til premiefritak inntre når det er tilstrekkelig dokumentert at inntektsevnen er nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte.

§ 1.2 Premiefritaketets størrelse

Premiefritaket utgjør den premie som, før uføretidspunktet (første sykedag) er inntruffet, skal betales for forsikredes pensjoner under fortsettelsesforsikringen.

Premiefritaketets størrelse fastsettes etter forsikredes faktiske grad av uførhet (uføregraden). Uføregraden beregnes ut fra forsikredes inntektsevne, og muligheter for inntekt, før uføretidspunktet sammenlignet med inntektsevne, og mulighetene, etter uføretidspunktet.

Uføregraden fastsettes av selskapet. Ved delvis uførhet fastsettes graden i trinn på fem prosent. Foreligger det en fastsatt uføregrad fra folketrygden legges denne normalt til grunn, men Storebrand vil fastsette en annen uføregrad for premiefritaket dersom faktisk inntektsevne etter uføretilfellet tilsier en annen uføregrad.

§ 1.3 Begrensninger

Retten til premiefritaket inntreer ikke når forsikredes nedsatte inntektsevne skyldes:

- a) skade som er fremkalt med forsett av forsikrede selv, med mindre forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.
- b) sykdom, skade eller lyte som selskapet har reservert seg mot i forsikringsbeviset eller et eget tillegg til dette.
- c) sykdom, skader eller lyte som forsikrede hadde og må antas å ha kjent til ved inntredelsen i kollektivforsikringen som den individuelle avtalen er utgått fra og som innen 2 år deretter medfører nedsatt inntektsevne. For premie for forhøyelse av pensjonene under kollektivforsikringen som ikke skyldes generell lønnsforhøyelse hos arbeidsgiver, gjelder tilsvarende bestemmelse. Toårsfristen regnes fra den dag pensjonen blir forhøyet. Dette punktet gjelder ikke hvis forsikrede har avgitt helseerklæring ved opptaket eller forhøyelsen i kollektivforsikringen.

Hvis forsikrede før opptaket i kollektivforsikringen var med i annen privat eller offentlig tjenestepensjonsordning og det ikke har vært avbrudd i risikodekningen, regnes toårsfristen fra opptaket i den tidligere kollektivordningen.

§ 2 Utbetaling

Rett til utbetaling fra premiefritaket inntreer tidligst ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt. Dersom det er innvilget uføretrygd fra folketrygden før det er gått ett år etter at inntektsevnen ble nedsatt, inntreer likevel rett til utbetaling av premiefritaket fra dette tidspunktet, men likevel ikke så lenge det utbetales eventuelle sykepenger. Det kan likevel være fastsatt i forsikringsbeviset at premiefritaket skal løpe fra den dag karenstiden utløper.

Premiefritaket gis så lenge forsikredes inntektsevne er nedsatt etter en grad som minst tilsvarer den laveste uføregrad som kan gi rett til premiefritak i henhold til forsikringsvilkårene eller en høyere avtalt prosentsats som i så fall fremgår av forsikringsbeviset. Premiefritaket opphører senest ved forsikredes fylte 67 år med mindre høyere opphørsalder fremgår av forsikringsbeviset. Lavere opphørsalder kan være fastsatt i eller i medhold av lov.

§ 3 Foreldelse

Krav på premiefritak foreldes når det er gått ti år fra den dag da det siste gang ble utbetalt en termin. Er det ikke utbetalt noen terminer, løper fristen fra den dag da den berettigede kunne ha krevd første termin. Krav på forfalte terminer foreldes dessuten tre år fra forfall, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

Krav som er meldt til selskapet før foreldelsesfristen er utløpt, foreldes vanligvis tidligst seks måneder etter at den berettede har fått særskilt skriftlig melding om at foreldelse vil bli påberopt, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6, tredje ledd.

Hvordan gå frem ved klager?

Klager til selskapet

En forespørsel om eller klage på forsikringsavtalen kan rettes til Storebrand Livsforsikring AS.

Hvis det er klager som vurderes som alvorlige, anbefales skriftlig henvendelse til:

Storebrand Livsforsikring AS
Postboks 500
1327 Lysaker

NB!

Din klage vil bli raskest behandlet hvis du oppgir avtalenummeret på forsikringsbeviset.

Videre klageinstans

Hvis du er misfornøyd med klagebehandlingen til Storebrand Livsforsikring AS kan saken bringes inn for Finansklagenemnda.

Finansklagenemnda

Nemnda er oppnevnt med hjemmel i lov og har som oppgave å behandle klager og tvister fra forsikringskunder. Nemnda har 5 medlemmer. Avgjørelser i nemnda er ikke rettslig bindende.

Henvendelse rettes til:

Finansklagenemnda
Postboks 53, Skøyen
0212 Oslo
Tlf. 23 13 19 60

Hvis den avgjørelse som er truffet i Finansklagenemnda bestrides av kunden eller forsikringsselskapet, må saken bringes inn til ordinær domstolsbehandling for avgjørelse.

